

Framställning till riksdagen

2009/10: RB 6

Lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Sammanfattning

I denna framställning föreslår Riksbanken att riksdagen antar Riksbankens förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank. Förslaget innebär att Riksbanken ges rätt att från svenska utgivare samla in uppgifter om deras emitterade värdepapper i de fall Riksbanken anser de nödvändiga för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna eller för att övervaka betalningssystemets stabilitet.

Erfarenheterna från finanskrisen visar att förbättrad information om utelöpande värdepapper är viktigt vid övervakningen av stabiliteten i det finansiella systemet. Den föreslagna lagändringen gör det möjligt för Riksbanken att i stabilitetssyfte bättre följa och analysera värdepappersfinansieringen hos ickefinansiella företag, m.fl.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Lagtext	
Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank..	4
Bakgrund	5
Överväganden och förslag.....	5

Förslag till riksdagsbeslut

Riksbanken föreslår att riksdagen antar Riksbankens förslag till 1 lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.

Stockholm den

På direktionens vägnar

Stefan Ingves

/ Kerstin Alm

I beslutet har deltagit Stefan Ingves (ordförande), Svante Öberg, Karolina Ekholm, Lars Nyberg, Lars E.O. Svensson och Barbro Wickman-Parak.

Föredragande har varit Gunnar Blomberg.

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Riksbanken har följande förslag till lagtext.

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 9 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska ha följande lydelse.

6 kap. 9 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Efter anmodan av Riksbanken skall ett finansinstitut eller annat företag som står under tillsyn av Finansinspektionen till Riksbanken lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att

1. följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna,
2. övervaka betalningssystemets stabilitet.

Efter anmodan av Riksbanken ska också svenska utgivare av värdepapper till Riksbanken lämna de uppgifter om deras emitterade värdepapper som Riksbanken anser nödvändiga för de ändamål som anges i första stycket punkterna 1 och 2.

Den som för egen eller annans räkning har utfört transaktioner med utländsk motpart eller hållit tillgångar och skulder med utlandsanknytning är skyldig att till Riksbanken lämna de uppgifter som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik och för statistik över utlandsställningen.

Riksbanken får utfärda närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första *och* andra stycket.

Riksbanken får utfärda närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första, andra *och tredje* stycket

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

Förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Riksbankens förslag

Riksbanken föreslår att riksdagen antar Riksbankens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank. Förslaget innebär att 6 kap. 9 § riksbankslagen ändras så att Riksbanken ges rätt att från svenska utgivare samla in uppgifter om deras emitterade värdepapper i de fall Riksbanken anser de nödvändiga för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna eller för att övervaka betalningssystemets stabilitet.

1 Ärendets beredning

[Riksbankens framställning till riksdagen har remitterats såsom utkast till de remissinstanser som framgår av *bilaga 1* .

Europeiska centralbanken (ECB) har avgett yttrande med stöd av artikel 2.1 tredje och fjärde strecksatsen i rådets beslut 98/415/EG av den 29 juni 1998 om nationella myndigheters samråd med Europeiska centralbanken rörande förslag till rättsregler, eftersom framställan innehåller bestämmelser om Riksbanken och om uppgiftslämning till Riksbanken.

Remissvaren och ECB:s yttrande framgår av *bilaga 2* .]

2 Bakgrund

Riksbanken har av flera skäl behov av att kunna samla in uppgifter om värdepapper som emitterats av svenska utgivare.

Riksbankslagen medger i dag att endast uppgifter insamlade från institut under tillsyn av Finansinspektionen får användas för övervakning av betalningssystemets stabilitet och för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna. Riksbanken kan således från sådana institut inhämta uppgifter om emitterade värdepapper. Andra företags eller instituts värdepappersemissioner kan dock inte bli föremål för sådan datainsamling. Uppgifter om dessa företags värdepappersemissioner kan därför inte användas i Riksbankens stabilitetsarbete.

Riksbanken har också rätt att för statistikändamål samla in uppgifter om värdepapper som ingår i betalningsbalansstatistiken. I praktiken innebär det rätt att samla in uppgifter om värdepappersemissioner i utlandet. Dessa uppgifter kan dock enligt riksbankslagen inte användas för övervakning av betalningssystemets stabilitet och för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna.

Riksbanken har således rätt att för statistikändamål kräva in uppgifter om värdepapper emitterade i utlandet av institut under tillsyn och av andra institut eller företag samt värdepapper emitterade i Sverige av institut under tillsyn.

För stabilitetsarbetet kan enbart uppgifter om värdepapper emitterade av institut under tillsyn användas. Uppgifter om värdepapper emitterade av andra institut eller före-

tag har Riksbanken således enligt gällande lag ingen rätt att samla in för detta ändamål.

3 Överväganden och förslag

3.1 Användning av värdepappersuppgifter i bevakningen av finansiell stabilitet

Finanskrisen har visat att Riksbanken har ett starkt behov av uppgifter om svenska utgivares utestående värdepappersemissioner i samband med övervakningen av betalningssystemets stabilitet.

Genom en fullständig tillgång till sådana uppgifter, så kan strukturen hos utgivarnas utestående värdepapperskulder analyseras ur ett stabilitetsperspektiv. Enskilda aktörers lånekostnader för värdepappersupplåningen, förfallostruktur och kreditvärdering för de utestående emissionerna är exempel på uppgifter som skulle bli tillgängliga för Riksbanken. Genom att kunna visa hur t.ex. finansieringskostnaderna utvecklas, hur refinansieringsbehovet ser ut den närmaste framtiden och hur kreditvärderingsinstitutionens bedömningar utvecklats skulle Riksbankens analys och bedömning av betalningssystemets stabilitet förbättras.

Tillgång till dessa uppgifter för Riksbanken skulle också möjliggöra en säkrare analys av hur värdepappersfinansieringen relaterar sig till annan finansiering för olika kategorier av låntagare. Det gör det möjligt att belysa om förändringar när det gäller värdepappersupplåning samverkar med upplåningen via andra kanaler, t.ex. lån från banker.

Den information om enskilda värdepapper som här avses är detaljuppgifter som definierar enskilda värdepappers egenskaper, t.ex. utestående volym, kupongstorlek, förfalldag, kreditvärdering och emittent. ISIN-koden, som bygger på en internationell standard gör det möjligt att på ett korrekt sätt identifiera det enskilda värdepappret och är därför central i lagring och hantering av dessa uppgifter.

Det är utgivaren av det enskilda värdepappret som har den säkraste informationen om värdepapprets egenskaper. Viss marknadsinformation, som t.ex. priser och omsättning, kan normalt inte erhållas från utgivaren utan hämtas från annat håll, t.ex. kommersiella leverantörer eller marknadsplatser.

För tillgång till tillförlitlig information om svenska värdepapper i arbetet med finansiell stabilitet är det därför centralt att Riksbanken ges rätt att från emittenter samla in uppgifter om deras utgivna värdepapper.

3.2 Deltagande i arbete med europeisk värdepappersdatabas, CSDB

Ett annat skäl för rätten till en sådan insamling är Sveriges deltagande i arbetet med Europeiska Centralbankens värdepappersdatabas, Central Securities DataBase (CSDB). Denna databas avser att innehålla alla värdepapper som är relevanta ur ett EU-perspektiv, dvs. dels alla värdepapper utgivna av emittent hemmahörande inom EU, dels alla värdepapper som innehas av placerare inom EU, dels samtliga värdepapper utgivna i Euro. Databasen innehåller för närvarande totalt cirka 5 miljoner värde-

papper. CSDB används för närvarande som underlag för statistikproduktion inom EMU-området. I ett längre perspektiv kommer den att utgöra ett viktigt underlag för arbetet med finansiell stabilitet inom EU och då komma att användas av European Systemic Risk Board, ESRB.

För användningen av CSDB i dessa syften är det väsentligt att informationen i databasen har god kvalitet. I detta syfte har en icke-bindande överenskommelse träffats om arbetsfördelningen för detta kvalitetsarbete. Överenskommelsen som träffats inom det Europeiska Centralbankssystemet, ESCB, innebär att varje EU-land ansvarar för kvaliteten på de värdepapper som utgivits av emittenter hemmahörande i respektive land.

För länder inom Euro-området är det ett krav att viss statistikinsamling är anpassad till användning av värdepappersdata motsvarande CSDB. Det innebär att deltagandet i arbetet med CSDB i praktiken är tvingande för Euro-länderna. EU-länder utanför Euro-zonen är inte legalt bundna att delta i arbetet med CSDB. Samtliga EU-länder deltar dock på något sätt i arbetet med kvalitetssäkringen av CSDB.

Riksbanken anser det viktigt att fullt ut kunna delta i detta samarbete genom att säkerställa kvalitén på de värdepapper utgivna av svenska emittenter som ingår i CSDB. Skälen för detta är dels att det är ett svenskt intresse att ESRB i framtiden kommer att ha tillgång till säkra värdepappersuppgifter i sitt arbete, dels att en god kvalitet på uppgifterna generellt i CSDB i framtiden kommer att vara betydelsefullt för statistikproduktion inom områden som betalningsbalans och finansmarknadsstatistik. Detta skulle främjas av ett svenskt engagemang i CSDB.

Det är således viktigt att Riksbanken ges rätt att från svenska utgivare samla in uppgifter om deras emitterade värdepapper, samt att de insamlade uppgifterna får användas för övervakning av betalningssystemets stabilitet och för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna.

3.3 Kostnader och intäkter

Kostnaderna för uppgiftslämnare till följd av den datainsamling som möjliggörs av denna lagändring bedöms som liten. Ett skäl till detta är att för värdepapper emitterade på den svenska marknaden kan tillförlitlig information erhållas från Euroclear AB (f.d. Värdepapperscentralen). För värdepapper utanför Euroclearsystemet, t.ex. andelar i värdepappersfonder och värdepapper utgivna i utlandet behöver uppgifterna inhämtas direkt från emittenterna. Insamling av uppgifter om värdepappersemissioner i utlandet kommer endast att beröra emittenter på utländska värdepappersmarknader, dvs. en begränsad krets stora företag, banker, m.fl.

Intäkterna utgörs främst av ett förbättrat underlag för stabilitetsanalysen i Sveriges Riksbank, samt att Sverige kan bidra till den europeiska värdepappersdatabasen, CSDB, i enlighet med beskrivningen ovan.

Till intäkterna kan också räknas att den datainsamling som möjliggörs av den föreslagna lagändringen även kan användas för statistikändamål. I ett längre perspektiv kan därför annan statistikinsamling som rör värdepapperskulder inom t.ex. betalningsbalansområdet, komma att upphöra.

Sammantaget bedöms de samhällsekonomiska effekterna av den föreslagna lagändringen vara positiv, då intäkterna är betydande och kostnaderna för uppgiftslämnarna relativt begränsade.

Riksbanken kommer också att genomföra samråd med berörda parter, som Näringslivets Nämnd för Regelgranskning, NNR, och Bankföreningen innan en löpande rapportering införs.

3.4 Ändring i riksbankslagen

Med beaktande av vad som ovan redovisats finns det skäl att ändra riksbankslagen så att Riksbanken får rätt att från svenska utgivare samla in uppgifter om deras emitterade värdepapper. 6 kap. 9 § riksbankslagen bör därför kompletteras med en bestämmelse som ger Riksbanken denna möjlighet i de fall som Riksbanken anser det nödvändigt för att följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna eller övervaka betalningssystemets stabilitet. Detta skulle innebära en begränsad utökning av Riksbankens rätt att samla in uppgifter, men vara av stor betydelse för banken i dess uppgift att följa utvecklingen på kreditmarknaderna.

Riksbanken föreslår därför att riksdagen beslutar om ändring i riksbankslagen vad gäller Riksbankens rätt att samla in uppgifter om emitterade värdepapper även från svenska institut eller företag som inte står under Finansinspektionens tillsyn och att lagändringen träder i kraft den 1 juli 2011.